

ΕΣΠΕΡΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γερ. Σπαταλᾶς : Στροφές.—Πέτρος Χάρης : Λογική κι ἀγάπη.—Κ. Γ. Καρωτάκης : Στὸν κῆπο ἀπόψε.—Νίκος Δαΐδης : Λύπη.—Ἀντρέας Δοῖζος : Τὸ περωμένο ἐσήμανε.—Γ. Σταυρόπουλος : Τραγουδάκι.—Ἀναστάσιος Δρίβας : Τοῦ φθινοπώρου (1920).—Κ. Α. Φωτάκης : Ὁ Ἀποστόλης Ματζαφίας.—Βελ. Φρέρης : Πρωτοχρονιά.—Γιάννης Μπαρούνας : Στὸ κελί μου.—Καρ. Τζαβαλᾶς : Ἀλήτης.—Ἀπ. Μαγγανάρης : Γερμανοὶ ποιητὲς (Oskar Wiener).—Βάγγος Ἐρμάς : Ἡ καρδιά μου.—Σπύρος Καμηλέρης : Ἀναδυομένη.—Γιάννης Κουγιούλης : Ἀντίλαλοι.—Γιοβάννι Ραρινί : Ἡ δική μου γυναίκα (Μετάφραση Μιχ. Σ. Κόκκαλη).—Henri de Régnier : Intérieur.—Le Bassin Rose. (Μετάφραση Μιχ. Δ. Στασινοπούλου).—Φοῦλμεν : Ἐπίκληση.—Ἀντρέας Δοῖζος : Λίνα.—Βελ. Φρέρης : Ἐνας λαμπρὸς νόμος.—Ἀπ. Μαγγανάρης : Αὐτοβιογραφικὸ σκίτσο τοῦ Ἰωακείμ φὸν Ντὲρ Γκόλτς.—Καινούργια Βιβλία : Κριτικὲς στὰ ἔργα : «Τὸ γκρέμισμα τῶν Θεῶν καὶ ἄλλα διηγήματα» Δημοσθένη Βουτυρᾶ.—«Ολιμένα Δόγια» Ἀντρέα Δοῖζου.—«Τὸ φῶς ποὺ καίει» Α. Τανάλια.—Ἀγγελίες βιβλίων κ.λ.π.

ΕΣΠΕΡΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΡΟΝΟΣ Α'.—ΑΡΙΘ. 8

ΙΔΡΥΤΕΣ: { ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΡΟΥΝΑΣ
ΒΕΛ. ΦΡΕΡΗΣ

ΣΥΡΑ ΓΕΝΑΡΗΣ 1923.

ΣΤΡΟΦΕΣ

*Ομορφα πόσο ποῦν' ἐδῶ! Λαφροκυματισμένη
Πῶς κατεβαίνει ἡ ἀμμουδιά καὶ μὲς στὸ πέλαο μπαίνει!

Πέρα, γιὰ γάμο γίγαντες μενεξελὶ φορᾶνε,
Καὶ στὸν καθρέφτη τοῦ γυαλοῦ τὴν ὄψη τους κοιτᾶνε.

Κ' ἐκεῖ στὴ ράχη, σὰν φωτιὲς ἀπὸ κεριὰ στημένα,
Τὰ κυπαρίσσια, μοιάζουνε γιὰ λειτουργιὰ ἀναμένα.

*Ομορφα πόσο ποῦν' ἐδῶ! *Ἄς σταματήσω ὀλίγο,
Πρὶν φτάσει ἡ νύχτα ἢ σκοτεινὴ καὶ πάρει με νὰ φύγω....

ΓΕΡ. ΣΠΑΤΑΛΑΣ

ΛΟΓΙΚΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ

*Ἐβρεχε ἡσυχά, σιγά, χωρὶς ἀστραπές, μπουμπουνητὰ κι' ἀστροπελέκια. Ἦταν μιὰ βροχὴ μουντή, χαυνωτικὴ. Ἐπεφτε ἔτσι, χωρὶς κανένα σκοπὸ. Δὲν εἶχε τὸν παλμό, τὴ ζωὴ τῆς βροχῆς, ποὺ τὴν κυβερνάει κάποιο χέρι, θυμωμένο ἢ χαρούμενο. Ἡ μουσικὴ τῆς δὲν εἶχε χρῶμα. Δὲν εἶχε κἄν μουσικὴ.

Τὴν ἐξαντλητικὴ αὐτὴ νωχέλεια, τὴν κούραση, τὴν εἶχε σκορπίσει ἡ βροχὴ καὶ σ' ὅλο τὸ δρόμο. Τὰ φανάρια νύσταζαν. Τὰ λεπτὰ ποταμάκια, ποὺ κυλοῦσαν στὰ τζάμια τους, τὰ σκέπαζαν μὲ μιὰ θαμπάδα, ποὺ ἔμοιαζε μὲ τὸ σκοτεινιασμα τῶν νυσταγμένων ματιῶν. Ὁ καπνὸς ἔβγαине μὲ δυσκολία ἀπὸ τὶς καμινάδες. Τὰ περισσότερα παράθυρα τῶν σπιτιῶν σκοτεινά, σθηστά.

Τὸ μεσημέρι, ποὺ ἔφυγ' ἀπὸ τὸ σπίτι, ἔπεφτε ἡ ἴδια βροχὴ. Κι' ἂν τὸ βράδι, ὅταν τέλειωσε ἡ δουλειὰ τοῦ γραφείου καὶ κατέβηκα κάτω στὸ δρόμο, θυμῆθηκα ἀμέσως νὰ μὴν πάρω τὸ συνηθισμένο μου δρόμο, τὸ δρόμο ποὺ μέφερνε κάθε βράδι στὸ σπίτι μου, ἴσως νὰ ἦταν κι ἀπὸ τὴ βροχὴ, ποὺ τὴν εἶχ' ἀκούσει ἴδια καὶ τὸ μεσημέρι....

Δὲν πῆγα νὰ δειπνήσω στὸ σπίτι. Ἐφαγα ἔξω. Ἐπρεπε ἡ Μαρίκα, ἡ γυναίκα μου, νὰ μείνει μονάχη, νὰ καθήσει μόνη μὲ τὴ γριά μητέρα τῆς στὸ τραπέζι, νὰ τιμωρηθεῖ. Ναί, ἔπρεπε νὰ τιμωρηθεῖ. Ἀκούς νὰ φῆσει τὸ φατὶ νὰ **πιάσει!** Νὰ πάω τὸ μεσημέρι κουρασμένος καὶ πεινασμένος καὶ νὰ βρῶ ἕνα φατὶ καμένο,

ἀπελπιστικό. Ἀκούς! Νὰ μὴ μὲ συλλογίζεσαι, νὰ μὴ σκέπτεται πὼς ἔπρεπε νὰ κάνει τὸ σπίτι παράδεισο, ποὺ νὰ ξεκουράζεται τὸ μυαλό μου, τὰ νεῦρα μου. Ἄχ, ἡ ἀσυλλόγιστη, ἡ ἀφηρημένη!

*Ἐπρεπε νὰ τιμωρηθεῖ. Ὅχι μόνο γι' αὐτό, τὸ σημερινό. Μὰ γιὰ ὅλα, γιὰ τὴν ἀφηρημάδα τῆς στὸ κάθε τι, γιὰ ὅ,τι εἶχε κάνει ὡς τώρα, κ' εἶχε συχωρέσει ἡ ὑπομονή μου. Ἐπρεπε νὰ θυμώσω ἐπιτέλους, νὰ μὴν πάω νὰ φάω στὸ σπίτι δυὸ-τρεις ἡμέρες, γιὰ νὰ τῆς κοστῖσει, νὰ τὸ νοιώσει, νὰ μάθει, νὰ διορθωθεῖ. Ἄ, βέβαια. Ἐτσι ἔπρεπε νὰ γίνει. Νὰ μπεῖ στὸ μικρὸ τῆς κεφαλάκι ἡ λογικὴ κι αὐτὴ νὰ τὴν κυβερνάει. Ναί, αὐτὴ, ὅπως κυβερνάει ὅλο τὸν κόσμο.

*Ἐφαγα λοιπὸν ἔξω καὶ γύριζα σπίτι μου περασμένες ἔντεκα, ποὺ θὰ κοιμόνταν ὅλοι. Τὰ δυὸ κοριτσάκια μου ἦταν ἀκόμα πολὺ μικρὰ καὶ δὲ θὰ καταλάβαιναν τίποτα. Δὲν ἔπρεπε νὰ καταλάβουν αὐτὰ....

Τὸ νερὸ ἔτρεχε ἀδιάκοπα στὸ ἀδιάβροχό μου. Σήκωσα τὰ μάτια ἀπάνω στὸν οὐρανὸ, χωρὶς σκοπὸ ὀρισμένο. Ἦταν ἄσπρος, τὰ σύννεφα ἦταν ἄσπρα. Κ' ἡ ἀσπράδα τοῦ εἶχε ἕν' ἀπαλό, ἀνεπαίσθητο σταχτί, σὰ νὰ ἦταν ἀφρὸς κυμάτου πιτσιλισμένος ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ καὶ θυμωμένο νερὸ τῆς θάλασσας! Ἦταν καὶ χαμηλὸς ὁ οὐρανὸς καὶ σοῦ πλάκωνε τὴ ματιά, ὅπως τὸ χαμηλὸ ταβάνι. Κατέβασα τὰ μάτια καὶ ἔκανα τὸ βῆμα μου πρὸ γρήγορο.

*Ἐφτασα στὸ σπίτι μου. Ἐβγάλα τὸ κλειδί τῆς

ζώπορτας κι άνοιξα. Έκλεισα κι άνέβηκα με τις μύτες τὸ χαλί τῆς σκάλας.

Δὲν πήγα στὴν κρεββατοκάμαρά μας. Τράβηξα στὴν κάμαρα, πού τὴν εἶχαμε γιὰ ξενώνα. Τὸ κρεβάτι δὲ θὰ ἦταν φρεσκοστρωμένο, μὰ θὰ κοιμόμουν ἐκεῖ. Ἐπρεπε νὰ κοιμηθῶ ἐκεῖ. Naί, ἔπρεπε νὰ μπεῖ στὸ κεφαλάκι τῆς ἡ λογικῆ.

Στὸ διάδρομο, περνώντας ἀπὸ τὴν κρεββατοκάμαρά μας εἶδα τὴν πόρτα τῆς μισανοιχτῆ. Δὲν ἦταν ἀναμμένο φῶς. Τὸ καντῆλι ἔκανε στοὺς τοίχους ρόδινοὺς κύκλους, πού ἔτρεμαν κάθε στιγμῆ. Μοῦ φάνηκε πῶς μιὰ γυναίκα καθόταν σὲ μιὰ καρέκλα, δίπλα στὸ κρεβάτι τῆς γυναικῆς μου. Δὲν ἤμουν βέβαιος γιὰτὶ μέσα στὸ μισόφωτο δὲν καλοεἶδα οὔτε στάθηκα νὰ κοιτάξω. Αὐτὸ τὸ πήρα μὲ μιὰ λοζῆ καὶ γρήγορη ματιά.

Ἐκλεισα ἀμέσως τὴν πόρτα μου καὶ κρέμασα τὰ διάδροχο καὶ τὸ καπέλο μου. Στὴ μόνη καρέκλα πού θρικόταν κάθησα. Ἄρχισα νὰ λύνω τὴ γραβάτα μου σιγά-σιγά μὲ τὴ σκέψη ἄλλου, ὅταν ἕνας δειλὸς χτύπος καὶ μιὰ βραχνή φωνὴ ἀκούστηκαν στὴν πόρτα. Σηκώθηκα καὶ άνοιξα. Ἦταν ἡ πεθερά μου.

— Ἐλα, μοῦ ἔκανε σιγά. Ἡ Μαρίκα ἔχει πυρετὸ. Ἐπεσε ἀπὸ τὸ μεσημέρι, μόλις ἔφυγες.

Τὴν ἀκολούθησα ἀνήσυχος. Πήγαμε στὴν ἄρρωστη. Κοιμότανε μ' ἕνα βρεμένο πανὶ στὸ μέτωπο. Ἐβαλα τὸ χέρι μου στὸ μάγουλό τῆς. Ἐκαιγε. Σὰ νὰ θεώρησα τὸν ἑαυτὸ μου ἔνοχο, δὲν τὴν ξανάγγιξα.

Κοίταξα τὴν πεθερά μου. Στὴ ματιὰ τῆς μοῦ φάνηκε πῶς ζωγραφίστηκε κάποια ἀγανάχτηση. Κ' ἔκανα νὰ βγῶ.

— Δὲν ἔπρεπε νὰργήσεις τόσο, μοῦ ψιθύρισε. Ἐλα νὰ κοιμηθεῖς ἐδῶ.

Βγήκα. Δὲν ἄντεχα νὰ μείνω. Ἐνας λυγμὸς μοῦ

ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ ΑΠΟΨΕ...

Στὸν κῆπο ἀπόψε μοῦ μιλεῖ μιὰ νέα μελαγχολία. Βυθίζει κάποια μυγδαλιὰ τὸ ἀνοχοχαμόγελό τῆς στοῦ βάλτου τὸ θολὸ νερό. Καὶ ἡ θήμηση τῆς νιόπαλεύει τόσο θλιβερά τὴν ἄρρωστη ἀκακία. [τῆς

Ἐξύπνησε μιὰ κρύα πνοὴ μεσ' στὴ σπασμένησέρρα, ὅπου τὰ ρόδα εἶναι νεκρά καὶ κάσσα ἡ κάθε γάστρα. Τὸ κυπαρίσσι, ἀτέλειωτο σὰ βάσανο, πρὸς τ' ἄστρα σηκώνει τὴ μαυριλά του διψώντας τὸν ἀέρα.

Καὶ πᾶνε, πένθιμη πομπὴ λές, τῆς δεντροστοιχίας οἱ πιπεριές καὶ σέρνονται τὰ πράσινα μαλλιά τους. Οἱ δυὸ λατάνιες ὕψοσαν μὲς' στὴν ἀπελπισιὰ τους τὰ χέρια. Κ' εἶναι ὁ κῆπος μας κῆπος μελαγχολίας.

Κ. Γ. ΚΑΡΥΟΤΑΚΗΣ

ἔσφιγγε τὸ λάρυγγα. Πέρασ' ἀπὸ τὴν κάμαρα τῶν κοριτσιῶν μου. Ἄνοιξα κι ἄκουσα μιὰ στιγμῆ. Ἡ ἀνάσα τους ἦταν κανονικῆ. Ἐκλεισα ἀνακουφισμένος.

Δυὸ δάκρυα θάμπωσαν τὰ μάτια μου κ' ἔκαναν νὰ δοῦν χίλιες σκιές, πού σιγοπερπατοῦσαν, ζύγωναν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη.

Τὴν ἴδια στιγμῆ, άνοιξε ἡ πόρτα τῆς κρεββατοκάμαράς μας. Φάνηκε πάλι ἡ πεθερά μου. Μοῦ ἔκανε νόημα νὰ πλησιάσω.

— Παραμιλάει, μοῦ εἶπε.

Μπήκα πάλι στὴν κάμαρα τῆς ἄρρωστης. Ἐβγαίναν μὲ διακοπὲς ἀπὸ τὸ μισάνοιχτό τῆς στόμα λόγια μασημένα, μπερδεμένα, ἀναρθρα. Μοῦ φάνηκε πῶς ἄκουσα τὸνομά μου.

Ἐνας κρύος ἀέρας μπῆκε ἀπὸ τὸ γυρτὸ φύλλο τῆς πόρτας. Μιὰ βουή ἄκουσα νὰ περνᾷ στὸ δρόμο, σὰ σφύριγμα. Δυὸ-τρία παραθυρόφυλλα χτύπησαν. Τὰ κυπαρίσσια τοῦ περβολιοῦ μας κουνήθηκαν κι ἄκουσα τὸν ψιθυρισμὸ τους.

Εἶχε σηκωθεῖ ἀέρας. Ἡ ψιλὴ κ' ἔξαντλητικὴ βροχὴ σταμάτησε. Σίγουρα θάβγαιναν σὲ λίγο τὰστέρια. Τὸ φεγγάρι θάκανε ὅλα νὰ γελάσουν μὲ τὴν καρδιά τους γιὰ τὸ διώξιμο τῆς βροχῆς. Θὰ γύριζε ἡ χαρὰ...

Κοίταξα πάλι τὴ Μαρίκα. Στὸ πρόσωπό τῆς σχεδίαζόνταν ζωηρὰ γραμμὲς ἔντονες, αὐστηρές. Στὸ ρόδινο φῶς τοῦ καντηλιοῦ δυνάμωναν, γινόνταν κόκκινες, γεμάτες θυμὸ. Τὸ στόμα τῆς παράφορα μισανοιχτὸ ἦταν ἔτοιμο νὰ πετάξει ἔξω μὲ δρμὴ τὸ φοβερότερο λόγο. Τὸ ἀπάνω χεῖλι τους εἶχε μείνει ἀνασηκωμένο πεισματάρικα καὶ προκλητικὰ.

Ὡστόσο τῆς τὰ συχώρασα ὅλα. Ὁ κόσμος συλλογίστηκε, δὲ μπορεῖ νὰ κυβερνηθεῖ ἀπὸ τὴ Λογικὴ ὅσο ὑπάρχει ἡ Ἀγάπη...

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΔΥΠΠΗ

Γύρω παντοῦ τὸ κλάμα τ' οὐρανοῦ
Τὴν πένθιμη τὴ θλίψη του σταλάζει
Καὶ τὸ θλιμένο τ' ὄραμα τοῦ νοῦ
Μὲ τὰ χέρια τὴν ὄψη του σκεπάζει.
Ἡ ἐνθύμηση τοῦ ἀγνοῦ τοῦ γαλανοῦ
Μὲ τὸ θρηνο λαμπρότερη φαντάζει.
Πέρα, ντύνουν τὰ νέφη τοῦ βουνοῦ
Τὴν πλαγιὰ τὴ λιλὰ πού σκοτεινιάζει.
Πληγωμένο στὴν ἄκρια τοῦ γκρεμνοῦ
Τὸ ματωμένο τ' ὄρνιο πού σπαράζει
Μ' ἀνέλπιδη ματιὰ γύρω κοιτάζει
Καὶ μέσα στὸ θλιμένο μου τὸ νοῦ
—Στερνὸ του καταφύγιο—φωλιάζει
Τ' ὄραμα τὸ σεμνὸ τοῦ γαλανοῦ.

ΝΙΚΟΣ ΛΑΓΔΗΣ

ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟ ΕΣΗΜΑΝΕ

ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ (1920)

«Μὰ ἤρθε τὸ χυνόπωρο
ἀπ' τὸν κρητὸ τὸ λόγγο πίσω».

ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

Τὸ πεπρωμένο ἐσήμανε τὴ μαύρη του καμπάνα
γιὰ τις καρδιές μας ποῦζῆσαν λιγάκι τὴ γαλήνη.
Τώρα τοῦ πόνου πάλι ὠϊμὲ θάρχίσουμε παιᾶνα
πού στὴν αἰώνια νύχτα μας ἀτέλιωτα θὰ σβύνει.

Εἶναι πικρότατος γιὰ μᾶς ὁ νέος πού φτάνει πόνος·
κ' οἱ δυὸ καρδιές μας ποῦναι δυὸ συντριμάτα ἢ ἐρείπια
πού ἔχει χαλάσει γρήγορα κιἀπρόσδεκτα ἔτσι ὁ χρόνος
ἢ κάθε μιὰ ὅσα χάθηκαν θὲ νάβρει καρδιοχτύπια.

Οἱ μέρες μας θὰ σβύνουνε σκοτάδια ὄλο γεμάτες·
κ' οἱ νύχτες θὰ περνοῦν ἀργές καὶ θλιβερές καὶ μαῦρες!
Γιὰ μᾶς κλεισμένες τῆς χαρᾶς θὲ νᾶναι πάλι οἱ στρατές
κιάντις γαλήνη πάλι ὠϊμὲ θὰ πίνουμε ὄλο λαῦρες.

Καὶ τώρα δὲν προσμένουμε καμιὰ χαρὰν νᾶνθῆσει
στῆς σκοτεινῆς ζωούλας μας τὸ χέρσο περιβόλι·
κι ὅ τι θὰ μείνει, ὁ θάνατος σκληρὸς θὰ τὸ φυθήσει
νὰ πάει μὲ μᾶς πρὸς τῶν νεκρῶν νὰ ζεῖ τὸ ἀραξοβόλι.

Χίος.

ANTPEAS AO-I-ZOS

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

Φούντωσε μὲ τὸν Μάρτη στὴν αὐλὴ
ἢ λεύκα, κι' εἶναι ἡ γρίλλια μου ἀνοιγμένη,
στερνὸ ἕνα φῶς τὰ μάτια μου φιλεῖ,
κι' ὕστερα σ' ἕνα γείσωμα ἀνεβαίνει.

Ψυχὴ μου, ὦ μὴ γελιέσαι, ξεχασμένη
σὲ μιὰ εὐφροσύνη τόσο σιωπηλή,
ἀπ' τ' ὄνειρό σου ξέρεις τί σοῦ μένει,
πού τόσο ὠραῖο πάντα σὲ καλεῖ.

Μὰ στὸ κλουβὶ τὸ καναρίνι αὐξάνει
μιὰ μελωδία, κι' εἶναι, ὦ πόσοι αὐλοῖ,
μὲς τὸν μικρούλη του λαιμὸ δεμένοι!

Καὶ πίσω ἀπὸ τὴ λεύκα τὴν ψηλὴ,
ποῦνε σᾶν τὴν ψυχὴ μου μαγεμένη,
φέγγει ἕνα δειλινὸ τριανταφυλλί.

Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

1920

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΡΙΒΑΣ

Ἐρήμωσε τὸ πάρκο — κανεὶς δὲ μένει,
κανεὶς τὸ γλυκοχάραμα νὰ περιμένει.
Ἐρήμωσε τὸ πάρκο, κανεὶς δὲ μένει.

Θάρθῶ σιμότερα νὰ σοῦ μιλήσω :
μὲ τ' ἄστρο τοῦ πρωῖοῦ δὲ θάρθῶ νὰ φιλήσω...
Θάρθῶ σιμότερα νὰ σοῦ μιλήσω.

Νεκρὴ κ' ἡ νύχτα πέφτει καὶ παγώνει :
Μεσ' στὸ ὕγρὸ σκοτάδι τρέμει τὸ παγῶνι—
Νεκρὴ κ' ἡ νύχτα πέφτει καὶ παγώνει.

Θάρθῶ σιμότερα νὰ σοῦ μιλήσω :
ἀπὸ νωρὶς νωρὶς θάρθῶ νὰ σὲ φιλήσω,
Θάρθῶ σιμότερα νὰ σοῦ μιλήσω.

Ἐρήμωσε τὸ πάρκο, καὶ δὲ μένει
στοὺς πάγκους χαροπὸ τὸ πλήθος νὰ προσμένει.
Ἐρήμωσε τὸ πάρκο, κανεὶς δὲ μένει.

... γδυμνὸ στὸν ἄνεμο, γδυμνὸ πεθαίνει—
ἀπὸ βραδὶς βραδὶς τὴν ἐρημιὰ πληθαίνει—
γδυμνὸ στὸν ἄνεμο, γδυμνὸ πεθαίνει.—

Νεκρὴ κ' ἡ νύχτα πέφτει καὶ παγώνει—
βουβὰ καὶ πένθιμα στὰ πένθιμα ζυγώνει.
Νεκρὴ κ' ἡ νύχτα πέφτει καὶ παγώνει.

Θάρθῶ σιμότερα νὰ σοῦ μιλήσω :
μὲ τ' ἄστρο τοῦ πρωῖοῦ δὲ θάρθῶ νὰ φιλήσω...
Θάρθῶ σιμότερα νὰ σοῦ μιλήσω.

Ἐρήμωσε τὸ πάρκο, καὶ δὲ μένει
παρὰ τὸ σπῆτι μας γλυκὰ νὰ μᾶς θερμαίνει.
Ἐρήμωσε τὸ πάρκο κανεὶς δὲ μένει.

(Θάκοῦμε τις φωνὲς μακρὰ στὸ δρόμο :
φωνὲς τῶν ἀλητῶν πού σβύνουν μεσ' στὸ δρόμο
ἀπέξω καὶ μακρὰ, στὸν ἔρημο τὸ δρόμο

νὰ κρούει στὰ θυρόφυλλα τ' ἀνεμοβρόχι
τὸ ριγηλὸ προμήνυμα—τὸ πρωτοβρόχι
θάκοῦμε στὰ θυρόφυλλα τ' ἀνεμοβρόχι

φωνὲς τῶν ἀλητῶν, τῶν ἀλητῶν, νὰ σβύνουν—
ἀπέξω καὶ μακρὰ—τ' ἀδέρφια μας θὰ σβύνουν
στὸν ἔρημο τὸ δρόμο— τ' ἀδέρφια μας νὰ σβύ-
[νουν]—

στὴν κάμαρά μας τὴ φτωχιά καὶ στὰ μαβιά ντυ-
στὴν κάμαρά μας τὴ σβυσμένη, [μένει,
τις ὥρες πού ὁ Σείριος χειμωνικὰ προβαίνει.....

Έκανε ή Μαίρη. Η μητέρα όμως δεν απάντησε κ' ή Μαίρη δεν ξαναρώτησε.

Έτσι τὰ παιδιά χαρούμενα πλάγιασαν στὰ όμορφωστρωμένα κρεββατάκια τους, καληνυχτίζοντας, τή μητέρα. Ο πατέρας είχε φύγει από δω και λίγη ώρα γεμάτος ελπίδες, γελαστός, κεράτος. Γεμάτος ελπίδες!

Και γύρισε, ο πατέρας, στις πέντε τὸ πρωτό. Τὰ μάτια του εΐτανε πρισμένα, τὰ μαλλιά του ανεμισμένα, τὸ χρώμα του κίτρινο, είχε σηκωμένον τὸ γιακά του πανωφοριού του. Τὸ ύφος του εΐταν άγριο μαζή και λυπημένο.

Βλέποντάς τον, ή μητέρα, σὲ τέτοια χάλια τότε ρώτησε:

— Κακοτυχιά;!..

— Μ μ μ ..

Έκανε κείνος δύστροπα. Η μητέρα ξαναρώτησε:

— Έγασες πολλά;..

— Πάρα πολλά... πολλά... πάρα πολλά...

απάντησε. Άναψε ένα τσιγάρο τὸ κάπνισε ως τὸ τέλος,

άναψε άλλο από τήν ίδια τή φωτειά του πρώτου, ύστερ' άλλο κι άλλο. Έτσι κάπνιζε ως που έφεξε καθισμένος σὲ μιὰ πολυθρόνα πλάι στὸ κρεββάτι του. Φαινόταν σκεπτικός, πολὺ σκεπτικός, από καιρὸ σὲ καιρὸ άναστενάζε, τὰ μάτια του άνοιγόκλειναν σπασμοδικά και τὸ μέτωπό του, ὡ τὸ μέτωπό του άναθε από πυρετό.

Ο πατέρας είχε άρρωστήσει.

Τὸ πρωτό φωνάζανε τὸ γιατρό. Πρώτη βίζητα! Τὸ γιατρό! πὸυ μ' άπελπισμένο ύφος έκανε:

— Έχει σαράντα βαθμούς πυρετό... πρέπει νά μείνει κάμποσες μέρες στὸ κρεββάτι. Είναι περαστικό πράμα... κάθε τέτοια μέρα έχουμε πολλά κρούσματα παρόμοιας άρρώστειας.

Έτσι τὸ σπίτι βυθίστηκε στὴ λύπη. Τὰ παιδιά μαζεμένα, άκεφα παίζανε στήν ταρατσα χωρίς καινούρια παιχνίδια, ή μητέρα περιποιότανε τὸν άρρωστο πατέρα κ' ή πόρτα τῆς εΐσοδος έμεινε κλειστή. Θεόκλειστη!

Σύρα

ΒΕΛ. ΦΡΕΡΗΣ

ΣΤΟ ΚΕΛΛΙ ΜΟΥ

I

Στὸ κελλί μου σκοτεινό, μόνος σιγοκλαίω
Γιὰ τοῦ κόσμου τὸ βραχνά: Φτώχεια, Δουλοσύνη!
Σ' άκρογιαλία γαληνά και για λίγο πλέω,
— Ονειρώδικη στιγμή— σάν δειλὲς άχτίδες
Στὸ ντουβάρι σιγοσβούν. Τότε νά κι οί Έλπίδες,
Τήν Άγάπη σπλαχνική και τή Δικαιοσύνη
Στὴν ψυχή μου, φέρνουν μπρός, μακροταξιδεύτρα!
Σβύν' ὁ γήλιος μὰ γοργά, πάλι θολοσύνη...
— Μὲ τὸν κόσμο σου μαζί σβύσε φύση ψεύτρα!

II

Στὸ κελλί μου τὸ φτωχό, δὲ θρηνηῶ μονάχος.
Δουλευτές, άγωνιστές, ἤρθαν και μὲ βρήκαν,
Ἡρθ' ὁ σκλάβος ταπεινός, ἤρθεν ὁ ξωμάχος.
Γύμνια, πείνα, μαρασμός, κόρες πλανημένες,
Χαρορράγιστα κορμιά, θέλησες δεμένες
Λαχταρώντας μιὰ γητεία σφιχταγκαλιαστήκαν.
Και περνούμε ὄλοι μαζί πενθιασμένες ὥρες...
— Βαθυφύλαχτοι καημοί, μαῦροι ξεχυθήκαν—
Ω κι αν σμίγαν οί μικροί, μέσ' στῆς γῆς τίς χώρες!

III

Άσκημόφιαστες άρχες για νά τις χαλάσουν,
Δὲν μποροῦν οί στεναγμοί. Δὲ φελᾷ τὸ κλάμα.
Και τ' άσκέρια μας γοργά πρόβληψες άς σπάσουν!
Τὸ κοντῆλι, τὸ σφυρὶ δώσανε τὸ χέρι
Στὸ σφυλάρι, στὸ τσαπί. Γίναν τέλειο ταίρι,
Ποῦ έλουσεν ή Ένωση, μιᾶς θείας πηγῆς τὸ νάμα.

Στὸ κελλί μου τώρα εγώ, Δύναμες γυρεύω
Τῆς ἀλήθειας στηλωτές! — ὦ μεγάλο θάμα! —
Στὸ κελλί μου ξαγρυπνῶ κι ὄλο δασκαλεύω.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΡΟΥΝΑΣ

ΑΛΗΤΗΣ

Στὸν καλλιτέχνη φίλο
Α. Παπαδήμα.

Άπόψε πὸυ οὐρλιάζουνε άγρια, στριγγά οί άνέμοι
μὲς τὰ παραθυρόφυλλα τὰ σάπια, τὰ παληά,
άπόψε κ' ή ψυχούλα μου, έρμο πουλάκι, τρέμει,
σάμπως μεγάλη νά προσμένουν συμφορά.

Ω! άς γείρω τὸ κορμάκι μου σιμὰ σ' αὐτὴ τή θύρα,
νά μὴ τὸ δέρνουν οί άνεμοι ὡς τὸ δειρε ή ζωή,
κι' άς άνακρούσω πένθιμα τή θλιβερή μου Λύρα
μὲ τῶν στοιχείων ὁ βόγγος τῆς τὸ βόγγο νά σμιχτῆ.

... Μὰ ἔτσι γυναίκες γέρνουνε, μονάχα, και παιδιά!
Δὲ γέρνουνε οί ψυχές οί άντρειωμένες—
— ψυχές πὸυ εγρανιτώθηκαν στοῦ βίου τὰ δεσμά,
άπό τὸν Πόνου πὸυ ψηλά στὸ σαρκασμὸ ὑψωμένες ...

Σήκω! Η αὐγούλα χάραξε και λάλησε τὸρνίθι!
Σήκω! Τὰ μάτια σφουγγίσε και κράτησε στήτὰ
τὸ βαρεμένο μέτωπο, νά μὴν ἴδουν τὰ πλήθη
πὼς για μιὰ νύχτα λύγισες και δάκρυσες δειλά..

Άθήνα Γενάρης

ΚΑΡ. ΤΖΑΒΑΛΑΣ

ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

OSKAR WIENER

ΝΕΑ ΖΩΗ

Ήτανε κάποιος θάνατος σιγός,
— τὰ δέντρα μόλις άκουγόταν γύρου—
ήτανε κάποιος θάνατος γλυκός
σάν ένας θάνατος ὄνειρου.

Τὰ οὐράνια λάμπουν σάν μεταξωτά
και μιὰ καινούρια μέρα θὰ ξυπνήσει,
ὅ,τι στὰ χέρια μου εΐχα ξαφνικά
ή νύχτα αὐτὴ τῶχει σκορπίσει.

Τώρα τις νύχτες ὄλες στή σειρά
πρέπει μιὰ εΐρήνη νά τις κυβερνάει
και τήν καινούρια π' έχω άποθυμιά
μέσα του ὁ γήλιος νά τήν πάει.

ΜΙΚΡΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Τὸ φεγγάρι τις στέγες άσημόνει
κ' ή πολιτεία κοιμάται σιγανά,
μόνο μιὰ κλαρινέτα άργή και μόνη
κάτου σ' ένα παράθυρο άγρυπνᾷ.

Ψέλνει και τρέμει στὸ σκοτάδι μέσα
κ' έχει θαρρεῖς τραγουδι στήν ψυχή
κ' έχει λὲς ένα κλάμα στήν άνέσα
κ' έχει έναν πόνο πὸυ τήν εὐτυχεῖ.

Ο νυχτοφύλακας βαρειά προβαίνει
και κάπου—κάπου ένα σκυλλὶ άλυχτᾷ...
Έτσι κ' ή κλαρινέτα κουρασμένη
σωπαίνει πιά και δὲν ξανανηχᾷ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΗ

Κάποιος ξυλοκόπος σποῦσε
στὸ βουνὸ κλαδιά—
κ' ένα του ὄνειρο κινούσε
στὴ χοντρή καρδιά,
στὴ χοντρή καρδιά πὸυ ζούσε
μιὰ φωνὴ ἱερή,
στὴ χοντρή καρδιά του ήχούσε
μελωδία σκληρῆ:

Μιὰ φωτιά νά βάλει μὲς στὰ δάση
για νά βλέπει μόνο τοὺς καπνοὺς,
τίς χλωμὲς άσπίθες νά χορτάσει
πὸυ θὰ καῖνε κλώνια και κορμούς,

τὰ παλιά τὰ δρυὰ τριζοβολώντας
νά λυγοῦν στὸ πέσιμο βαρειά
και μιὰ λάμψη γύρου ξαπολώντας
σάν μὲ χίλιους ἥλιους μιὰ φωτιά:
"Ὡς κ' οί τελευταῖοι κορμοὶ στενάζουν
ξεσκισμένοι χάμου και νεκροὶ
και μὲ λύσσα τὰ κοράκια κραξοῦν
νά σπαράξουν ὄλα πάνων κει.

(Μετάφραση) Dresden 1922

ΜΑΓΓΑΝΑΡΗΣ

Σημ. τ. Μετ. Ο Όσκάρ Βίνερ γεννήθηκε στην Πράγα στις 4 του Μάρτη του 1873, από πατέρα εργοστασιάρχη. Ορισμένος στην αρχή για τὸ ἐμπορικὸν ἐπάγγελμα, σπούδασε σὲ ἐμπορικὴ και βιομηχανικὴν ἀκαδημία και ἐργάστηκε ὑστερότερα σὲ τράπεζα. Ἐστράφη νωρὶς στὴ φιλολογία και ζεῖ τώρα ἐλεύθερα ὡς συγγραφέας στήν πατρίδα του. Ποιητικὰ ἔργα του ὡς τὸ 1910 εἶνε: Τὰ τραγούδια 1899, Μπαλλάτες και σάτυροι 1903. Αὐτὸ ἔκανε ή ἀγαπημένη Άγάπη 1907. Η χώρα τῶν παιδιῶν 1910.

Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ

Η καρδιά μου κιθάρα
ἐλπιδ' άγάπη και πόνο
τῆ ζωῆ τραγουδώντας
τρεις χορδὲς έχει μόνο.
Στὴ χαρά, στήν άντάρα
ή καρδιά μου κιθάρα.

Δὲ δειλιάζει ή καρδιά μου
πειά. Τοῦ πόνου διαφέντρα
φερουγίζει ἀηδόνα
στῆς Νιρβάνας τὰ δέντρα
ὅπου ὑπάρχει βαθειά μου.
Δὲ δειλιάζει ή καρδιά μου.

Οί σαγίτες τοῦ πόνου
πειά για μένα τοῦ Νέσσου
τὸ φαρμάκι πὼς έχουν
μὴ νομίσης ποτέ σου
γλόκαν άμετρη μόνο.
Οί σαγίτες τοῦ πόνου.

Κι' αν μὲ βλέπης νά κλαίγω
κει στὸν πόνον άγνάτια
μὴ τῆς θλίψης νομίσης
έχω φλόγα γιγάντια
κι' αν μοιρόλογα λέγω
κι' αν μὲ βλέπης νά κλαίγω.

Η καρδιά μου κιθάρα
ἐλπιδά, άγάπη και πόνο
τῆ ζωῆ τραγουδώντας
τρεις χορδὲς έχει μόνο.
Στὴ χαρά, στήν άντάρα
ή καρδιά μου κιθάρα.

Σύρα.

ΒΑΓΓΟΣ ΕΡΜΑΣ

ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΗ

GIOVANNI PAPINI

Η ΔΙΚΗ ΜΟΥ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἐβγα ἀπ' τὸ κύμα, Ἀγάπη μου, καὶ στάσου,
Ὅρθή σὲ βράχο ἀπάνω στ' ἀκρογιάλι,
Μ' ὀλόγυμα τ' ὀλόχυτά σου κάλλη,
Μὲ ξέπλεκα στὶς αὔρες τὰ μαλλιά σου.

Καὶ θεὸ νάρθῳ καὶ θὰ σταθῶ σιμά σου
Μὲ λούλουδα γιομάτη τὴν ἀγκάλη,
Στεφάνια νὰ σοῦ πλέξω στὸ κεφάλι
Καὶ νὰ σκορπίσω κρίνα ὀλόγυρά σου.

Καὶ κεῖ ψηλά, ὦ Καλή, σὰν θὰ φαντάζεις
Μὲ τὸ κερμὶ σὰν ἀγαλμα στημένο
— Ὅραμα ἀρχαίων καιρῶν φωτολουσμένο —

Μὲ τραγοῦδι ὀλοζώντανο θὰ μοιάζεις,
Ποῦ τοῦ Ὀμορφου νὰ ὑμνεῖ τὴν πλούσια βρύση
Τὴν ὀροθβύζα μάνα μας τὴ Φύση.

Κέρκυρα

ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΜΗΛΛΕΡΗΣ

ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

IV.

*Τόπους φαντάσματα ὄνειρένιους
Τοὺς βροῆκα — ὀμίνα τιποτένιους.
Κυνήγησα τὶς ματωμένες
Δύσες συχνὰ γιὰ νὰ τὶς πιάσω,
Μὰ πρὶν ἀκόμα νὰ τὶς φτάσω,
— Χίμαιρες — ἦτανε σβυσμένες.*

*Τὰ χρόνια τῆς ἐφηβικῆς μου
Πῶς τὰχα φαντασεῖ, ζωῆς μου!
Μὰ τώρα, ποῦ τὰ παιδικὰ μου
Χρόνια, στὴν ἀπαρτανωσύνη
Κυλίσανε κάποιαν ὀδύνη
Ἐπέρτατη, νοιώθω βαθεῖά μου.*

*Τρέφει τὰ μελλοθανατά μου,
Μιὰ στείρα ἐλπίδα ὄνειράτά μου.
Καὶ στῆς ψυχῆς τὰ στενορρόυμα
Ἐνα φριχτὸ νοιώθ' Ἀλκιβιάδη
Τὰ ἰδανικά νὰ ρίχτει δμάδι
Σὰν τοὺς ἀρχαίους τοὺς θεούς, συντρέμιμα.*

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΙΟΥΛΗΣ

Ἦρθες ἀπ' τὰ βουνά, γι' αὐτὸ κ' ἦσαν ἄσπρη
καὶ ὀροσερὴ σὰν τὸ ὕστερο χιόνι τοῦ Μάρτη.

Ἦρθες μέσα ἀπ' τοὺς θάμνους, καὶ τὰ χεῖλη
σου ἦταν γλυκὰ καὶ κόκκινα σὰν τὰ κρυμμένα
στὰ χόρτα βατόμουρα.

Ἦρθες ἀπ' τὴ βοσκή, κ' ἡ σάρκα σου ἦταν
μυρωμένη σὰν τ' ἄγρια λουλούδια ποῦ διαλέγουν
τὰ γίδια.

Ἦρθες ἀπ' τὰ πρόβατα, κ' ἡ καρδιά σου ἔτρεμε
κάτου ἀπ' τὸ πουκάμισο σὰν αὐτὴ τῶν ἀρνιῶν
κόστου ἀπ' τὸ μαλλί.

Ἦρθες ἀπ' τὶς κρύες πηγές καὶ τὰ βαθεῖα χαν-
τάκια, καὶ τὸ γέλοιο σου φαινόνταν σὰν τερέτι-
σμα.

Ἦρθες ἀπ' τὰ δάση τὰ γεμάτα φωλιές, καὶ τὸ
τραγοῦδι σου ἔμοιαζε μὲ τὴν πρωτὴν χαρὰ τοῦ
κοτσουφοῦ.

Ἦρθες ἀπ' τὴ χώρα ποῦ βγαίνουν οἱ κέδροι κ'
οἱ καρυδιές, καὶ τὸ σῶμα σου ἦταν ἴσο σὰν κορμὸς
καὶ τὰ στήθη σου σκληρὰ σὰν τοῦ καρυδιοῦ τὸ
φλοῦδι.

Ἦσουν ἡ ὑγεία κ' ἐγὼ ἡ ἀρρώστεια, γι' αὐτὸ
καὶ σ' ἐπόθησα.

Ἦσουν ἡ χαρὰ κ' ἐγὼ ἡ θλίψη, γι' αὐτὸ καὶ
σὲ θέλησα.

Ἦσουν τὰ νειᾶτα κ' ἐγὼ τὰ γηρατειά, γι'
αὐτὸ καὶ σὲ πῆρα μαζί μου.

Ἦσουν ἡ εὐμορφιά κ' ἐγὼ ἡ ἀσχήμια γι' αὐτὸ
καὶ σ' ἄρπαξα γιὰ πάντα.

Τώρα ἐγὼ — ἀφοῦ περάσαν τόσα χρόνια ἀπ' τὴν
πρώτη ματιά — εἶμαι πειδ γερός, πειδ χαρούμενος,
πειδ νέος, πειδ ὀμορφος ἀπὸ πρὶν.

Τώρα ἐσύ, εἶσε πειδ λίγο γερή, πειδ λίγο χα-
ρούμενη, πειδ λίγο νέα, πειδ λίγο ὀμορφη ἀπὸ
πρὶν.

Τὸ καλύτερο τῆς ζωῆς σου ἔχει περάση σ' ἐ-
μένα. Ἐχω ρουφήξῃ μὲ τὰ φιλιὰ, ὅ,τι ἔλλειπε
ἀπὸ μένα. Ἐναγεννήθηκα πάνου στὸ λευκὸ καὶ
καλοφτιασμένο κορμί σου.

Καὶ τώρα, ἔχεις τόσο σαρκωθῆ σ' ἐμένα κ'
εἶμαι τόσο καμωμένος ἀπὸ σένα, ποῦ πειὰ δὲ θὰ
μπορέσω νὰ μὴ σ' ἀγαπῶ.

(Μετάφραση)

MIX. Σ. Χ. ΚΟΚΚΑΛΗΣ

"ΕΣΠΕΡΟΣ."

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΙΑΡΥΤΕΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΡΟΥΝΑΣ—ΒΕΛ. ΦΡΕΡΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

Στὴν Ἀθήνα: Τέλλος Ἄγρας

Στὴν Κέρκυρα: Κωστῆς Μπαστουνόπουλος

Στὴ Χίο: Ἄντρέας Λοῦζος

Στὴ Γερμανία: Ἀπόστολος Μαγκανάρης

ΣΥΝΤΡΟΜΕΣ

Ἐδωτικὸν: { Χρονατικὴ Δραχ. 30.
Ἐξάμηνη » 15.Ἐξωτικὸν: Τὸ ἀνάλογο ἀφοῦ προστεθεῖ καὶ τὸ γραμ-
ματόσημο.

Ἐπιστολὲς καὶ χρήματα «ΕΣΠΕΡΟΝ» - Σόρα.

HENRI DE RÉGNIER:

INTERIEUR

Ὁ Ἐρωτας ἀμίλητος, συμβουλευτὴς ὁ Χρόνος
στέκουν ὀρθοί, στὸ τζάκι ἔμπρός, ὁ ἕνας πλαῖ στὸν ἄλ-
[λον,
καὶ στὸν πρασινωπὸ καθρέφτη, τοῦ Ἐρωτα ἡ φτε-
[ρούγα
μὲ τοῦ Χρόνου σταυρώνεται τ' ἀνώφελο δρεπάνι.

Κατάκοπη ἡ φτερούγα. Ὁ Χρόνος τοῦ Ἐρωτα μιλάει
καὶ πότε εἶναι σκληρὴ ἡ φωνὴ καὶ πότε εἶναι ὀλη γλύκα.
Καὶ τὸ παιδί ἀντιστέκεται κ' ὁ γέρος πεισματάνει,
μὰ τὸ παιδί, σὰν Ἐρωτας, δὲ θέλει νὰ τὸν νοιώσῃ.

Πολύφωτα στὴν ὀροφή, στὸ πάτωμα κεντίδια.
Σὰν ἀστραπὲς ποῦ θὰ φανοῦν καὶ ρόδα ποῦ θ' ἀνθί-
[σουν!
Καθρέφτες ποῦ ἀποροῦν κ' ἀναρωτᾶ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

Τὸ ἐπιπλο μαζωμμένο, τὰ στρεβλά του σφίγγει πόδια
Ἡ πόρτα μισανοίγει καὶ προσμένουν τὴν Ἐλπίδα,
ποῦ ἀπὸνα τέφρινο φτεροῦ χρυσὸ φτεροῦ ἔχει κάμει.

LE BASSIN ROSE

Τὸ συντριβάνι ἂν σῶπασε μὲς τὴ λεκάνη, κ' ἂν
τ' ἀγαλμα τὸ χρυσό, ποῦ κλαίει καταμεσίς στὴ στέρνα
ξεφτίζη στὰ πλευρά του καὶ στὸ στήθος κοκκινίζη,
κ' ἂν ἡ πορφύρα ἀκόμη πάνω ἀπ' τὸ νερὸ αἰμοστάζη.

Εἶναι γιὰ τὴν τριγύρω ναρκωμένα κοιμοῦνται ὄλα,
τὰ ὄσα σταθῆκαν μάταια, μυστηριακὰ κ' ὄραϊα
καὶ γιὰ τὴν Ἠχὼ βουβὴ μέσα στὴ σκιά δίνει τὸ χέρι
στὴ σιωπῇ, πλαῖ στὸν Ἐρωτα νεκρὸ γονατισμένη.

Ἀνήσυχη ἡ δεντροσειρά, ποῦ δὲν περνᾷ κανένας
καὶ στὴν πλαγιά σιγὰ σιγὰ τὰ χῶματα βουλιάζουν
προσμένει ἡ θύρα τὸ κλειδί κ' ἡ πύλη κάποιον ξένο.

Κι' ὁ χρόνος, ποῦ μονάχος ἐπιζεῖ ἀπ' ὄσα ἔχουν ζήσει,
καὶ πάντα ξαναβρίσκειται ὅπως εἶχε μείνει, κάνει
τὰ ρόδα πιὸ ψηλὰ καὶ τὸ νερὸν ὄλο ἀγωνία.

(La cité des Eaux)

MIX. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΚΛΗΣΗ

Ἄργα κ' ἄργα θὰ σβύσει ἡ θλίψη μας
καὶ μιὰ χαρὰ θὰ ρεῖ γιὰ νὰ φωτίσει,
θὰ ρίξει τὶς ἀχτίδες τῆς ἀπάνω μας
καὶ τὶς καρδιές μας μένα φῶς γλυκὸ θὰ πλημμυρίσει.

Ἄργα κ' ἄργα θὰ σβύσει τὸ μαῦρο ὄνειρο
ποῦ βάρυνεν ἀπάνω στὶς καρδιές μας.
Τὰ σύννεφα τὰ μαῦρα τώρα χάνονται
καὶ τὰ γαλάζια ντύνουν τὶς ζωές μας.

Χαρά, χαρὰ παντοῦ τρελή μας ρήγισσα,
παρθενικὴ νεράϊδα τῶν ψυχῶν μας,
λυπήσου τὶς καρδιές ποῦ τόσο πόνεσαν,
ἄς σβύσουν πιά τὰ δάκρυα τῶν ματιῶν μας!

Πονέσαμε πολὺ! Τώρα θὰ ζήσουμε
σὰν δυὸ πουλιὰ ποῦ ζήσαν τὸ χειμῶνα
καὶ βρῖσκονται στὴν ἀνοιξὴ καὶ χτίζουνε
φωλίτσα ἐρώτων μέσα στὸν ἀνθῶνα.

Χίος

ΦΟΥΛΜΕΝ

τουτο γιατί ο νεοέλληνας συνήθισε να διαβάσει, μα δυστυχώς χωρίς να συνηθίσει και να διαλέγει τ' αναγνώσματά του. Έτσι λοιπόν με την απαγόρευση των εκδόσεων της «Μαύρης χειρός» του «Νάτ Πίγκερτων» κι άλλων αερολογημάτων θάχουμε μια μεγάλη οικονομία χαρτιού και μαζή μ' αυτό και την πνευματικήν ανάπτυξη του τόπου μας, γιατί μαζή μ' όλα τα αστυνομικά τερατουργήματα θα σταματήσουν και την εκδόσή τους τόσα άλλα πορνογραφημένα περιοδικά, που μπουδίζουν την κυκλοφορία περιοδικών με άγνη δψη, με καθαρό φιλολογικό ή ιδεολογικό πρόγραμμα με ζηλευτές άρχες.

Είναι ντροπή για το πολύ Έλληνικό αναγνωστικό κοινό να συντηρεί περιοδικά ή να υποστηρίζει έργα(;) που ο μόνος σκοπός τους είναι πώς να γαργαλίσουν τη σάρκα του αναγνώστη των σκοτεινάζοντας έτσι το πνέμα του, και να μὴν μπορεί να διατηρήσει συγγράμματα που στέκουν τόσο ψηλά και που από την ανάγνωσή τους τόσο έχει να όφελγηθεί.

Βλέπουμε καθημερινά να λανσάρουνται βιβλία χωρίς καμιά φιλολογική ή επιστημονική αξία, χωρίς καμιάν απόλυτα όφελγημη έννοια και να υποστηρίζονται καταπληχτικά, ενώ στα συρτάρια αξίων συγγραφέων είναι κλεισμένα έργα, που ή εκδόσή τους θα τιμούσε τα Έλληνικά Γράμματα. Κι' όμως τί συμβαίνει: Ο επαγγελματίας εκδότης δέν αναλαμβάνει την εκδόσή τους με το φόβο πώς το λιβελογράφημα θα πνίξει το εκλεχτό έργο και θα μείνει το βιβλίο του Α ή του Β γνωστού συγγραφέα στη βιβλιοθήκη του καταστήματός του για πολύ καιρό ή ακόμη και για πάντα. Κι ο συγγραφέας πάλι, που θέλει να δώσει στο φως της δημοσιότητας το έργο του, δέν μπορεί νάν το κάνει μιάς κι απαιτούνται πολλά έξοδα όσο για το χαρτί τόσο και για το τύπωμα του βιβλίου του. Κ' έτσι σημειώνει το ρεκόρ της κυκλοφορίας ο «Κατσαντώνης» θριαμβεύει ο «Ντελής» εκδίδεται σε δεκάτη έκδοση ο «Σερλόκ Χόλμς» ενώ θυθίζεται στο σκοτάδι του συρταριού ένα έργο γραμμένο από επιδέξια πέννα, από σοφό κεφάλι. Γιατί όλ' αυτά: Νά, γιατί ο Έλληνας αναγνώστης πήρε τον κακό δρόμο!

Τιποτένια ή Νεοελληνική φιλολογική παραγωγή, φωνάζουν πολλοί. Και βέβαια: όταν περιφρονείται ένα έργο τέχνης για να προτιμηθεί το πορνογράφημα, όταν οι εκδότες προτιμούν να εκδόσουν ή να ρεκλαμάρουν τα ανόητα έργα! **γνωστών λογίων!**, τιποτένια θα είναι ή φιλολογική παραγωγή. Μ' αυτό δέν θέλουμε να θίξουμε τούς εκδότες. Όχι! αυτό είναι προπαντός έμποροι και κοιτάζουν το συμφέρο τους. Πολύ καλά κι αξία κάνουν, γιατί βέβαια δέν θα ριφωκινυνέψουν τα κεφάλαιά τους για να εκδόσουν το έργο του Α ή του Β ποιητή ή δηγηματογράφου άφου είναι βέβαιοι πώς πολύ λίγο έχουν να όφελγηθούν από την έκδοση αυτή. Φταίει μονάχα το αναγνωστικό κοινό, που ενώ δείχνει τόσο ενδιαφέρο για τον «Κί-

τσο» περιφρονεί ένα έργο ξένου ή δικού μας αξίου συγγραφέα. Είπαμε: πήρε τον κακό δρόμο. Γι' αυτό πρέπει στις δύσκολες αυτές περιστάσεις, που τόσο έχουν επιδράσει και σ' αυτά τα Γράμματα ακόμη, κάποιος δυνατό χέρι, κάποιος νοός με κρίση, να προλάβει το κακό, που ή καταπληχτική εξέλιξη του στέκει μεγάλο εμπόδιο, στην πρόοδο των Έλληνικών Γραμμάτων. Κι' ο μόνος τρόπος για να ξεριζωθούν οι τριβόλοι αυτοί, που μπουδίζουν την ανάπτυξη και το ανθισμα της φιλολογικής παραγωγής του τόπου μας κι' ακόμη αυτής της ανάπτυξης του κοινού, είναι ο σοφός νόμος που εφαρμόστηκε στη γειτονική μας τη χώρα και που θάταν ευχής έργο αν το ίδιο συνέβαινε και σε μās.

Αθήνα 29-12-22.

ΒΕΛ. ΦΡΕΡΗΣ

ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ ΦΟΝ ΝΤΕΡ ΓΚΟΛΤΣ

Αξιότιμε Κύριε(*)

Συμμορφώνομαι με χαρά στην επιθυμία σας για μια μικρή αυτοβιογραφική συνεισφορά. Την εσωτερή μου διάθεση για να σκισάρω, δέν θεωρώ βέβαια τον έαυτό μου αξίον. Ένας συγγραφέας ή ποιητής μπορεί κατά την ιδέα μου, τότε μόνο να μιλεί για τον έαυτό του, όταν ή συμπάθεια στα έργα του έχει καταστήσει τόσο σταθερή και τόσο καθολική, ώστε αυτός με ένα δείγμα του έαυτού του να μὴ κινδυνεύει πιά να δείχνηται βαρετός. Και για τοτο άρχομαι σ' ένα σχεδιασμα της εξωτερικής μου ζωικής κίνησης ως τα τώρα.

Γεννήθηκα στα 1892. Ο πατέρας μου ήταν σύμβουλος στο Βάιλμπουργκ στο *Lahn*. Ήταν ένας από τούς «Ήουχους στη Γη», ένας ακούρατος επιμελής επίτροπος της επαρχίας του, περισσότερο άνθρωπος έπίσης παρά αξιωματικός και ολιγότερο γι' αυτό προνοητικός, να κλειστεί καλά στην οντότητά του, ώστε στη μετά τον Βίσμαρκ εποχή ν' άνεβεί στην ύψηλότερη θέση. Πέθανε, όταν εγώ ήμουν 12 χρονώ. Γιατί στην επακόλουθη χαλάρωση του αυτοκρατορικού μεγαλείου, άργότερα εκείνο που κατά την αίσθησή του ήταν δυνατό, το προείδε και με ώρισε για το έμπορικό επάγγελμα.

Όργωσα τη νιότη μου στο Μπάντεν — Μπάντεν κοντά στη μητέρα μου, ή οποία κατήγετο από μια Σαξωνική οικογένεια διομηχάνων και που με δεύτερο στεφάνι παντρεύτηκε το γιατρό Γεώργιο Γκρόντεκ. Έκει φοίτησα κ' εγώ στο Γυμνάσιο. Ο μητριός μου υπήρξε ο παιδαγωγός μου. Ήταν μαθητής και φίλος

(*) Στάλθηκε από το συγγραφέα σαν είδος έπιστολής στο περιοδικό «Φιλολογική Ήχώ» του Βερολίνου, έπειτα από την ιδιαίτερη παράκληση της διευθύνσεως του φύλλου τούτου.

Σ. Μ.

του Έρνστ Σβένιγκερ, ο οποίος ήταν γιατρός του Βίσμαρκ, και είναι έγγονος του περίφημου ιστορικού των γραμμάτων Κόμπερσταίν. Είναι σήμερα ένας από τούς περιφημότερους υπέρμαχους της ψυχοαναλυτικής κίνησης.

Μετά την εποχή των σπουδών μου ήμουν για πολύ καιρό στην Ολλανδία και Αγγλία. Ένας από τούς φίλους μας, ένας τραπεζίτης του Άμστερδαμ, που όφειλε να με δοκιμάσει για την έμπορική μου κλίση, έκλεισε την κρίση του με τις λέξεις: «*He is too contemplative*». Έσπούδασα λοιπόν. Φυσικά τη Νομική. Πάντα «έν παρόδω» ή ουσιαστικά με ποιητικά πρόβοντα ασχολούμενος, πήγα καθεξής στις πόλεις Γκένφ, Χάϊδελμπεργκ, Φράϊμπουργκ και Βερολίνον όπου και έδωσα τις πολιτικές εξετάσεις. Σ' αυτό το μεταξύ είχα υπηρετήσει το 76 στο Φράϊμπουργκ, ως άπλος στρατιώτης και διορίστηκα κατόπιν ύπαξιωματικός.

Με τη στρατιωτική κλίση του προγόνου μου φάνηκα πολύ λίγο ότι έταίριαζα, καθόσον εγώ πάντα περισσότερο αντανόμουν ότι ο παπός μου (άρχιτέχτων στη Βεσφαλία και συγγραφέας των «Βεσφαλικών Ειδυλλίων» τα όποια ακόμα κι' ως σήμερα πρέπει νάναι τα έθνικά της χώρας αυτής) μου είχε κληροδοτήσει την επιθυμία στη στιχουργία. Όστόσο έρηκα πάντα μίαν άρέσκεια διαφορετική και πραχτική έπίσης, και είμαι της ιδέας, πώς ή στιχουργία γίνεται κάλλιστα, συντροφεμένη από ένα καλό πολιτικό επάγγελμα. Το αντίθετο όμως έγινε, άρχικά κυρίως από τον *Hebbel* ως έμας τούς νεώτερους.

Από την πρώτη μου δραματικήν έργασια με συνέπερνε ο πόλεμος. Στάθηκα 3 χρόνια στην πρώτη γραμμή του μετώπου μεταξύ του *Arras* και του *Verdun* χωρίς άλλη διακοπή παρά μια μικρή άδεια. Το Γενάρη του 1915 υπήρξα λοχαγός και άμέσως σχεδόν όρίστηκα άρχηγός του 10ου συντάγματος. Χωρίς να ξέρω τις άπλες διαταγές του στρατού όδήγησα από το λόφο του Δολέττο επί μήνες μίαν ομάδα στους αίματηρούς πολέμους. Η ομάδα αυτή που όδηγούσα στα τέλη Μαΐου κατέλαβεν όρμητικά το γνωστό στις αναφορές της στρατιάς έργοστάσιο ζάχαρης του *Souchez*. Τότες αξιωματικός παρατηρητής και όδηγός λόχου έκαμα ως το φθινόπωρο του 1917 τις «άνοστότητες» μάχης. Μπορώ να σήμερα να πώ, πώς εγώ (μπορεί ακόμη να φανεί τόσο παράδοξο) ούδέποτε είδα τόσες πολλές ανθρώπινες όμορφίες, όσες σ' αυτά τα χρόνια του πολέμου. Αυτό τον καιρό όλιγόστεψαν και οι πρώτες μου δημοσιέψεις.

Έπακολούθημα του πολέμου ήταν μια πολύχρονη βαρεία εξασθένηση, ή όποια σιγά—σιγά εξυγιασμένη μου δούλεψε το δράμα «Πατέρας και γιός»:

Από το 1919 ζω στην επαρχία, στο Βόρειο Μέλανα Δρυμό, που για μένανε υπήρξε μια δεύτερη πατρίδα.

(Μετάφραση) Dresden.

ΜΑΓΓΑΝΑΡΗΣ

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

Δημοσθένη Βουτυρά: (ΤΟ ΓΚΡΕΜΙΣΜΑ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ).—(Έκδοση βιβλιοπωλείου Χ. Γιανιάρη και Σιας. Αθήνα).

Καθώς στα περισσότερα δηγήματα που μās έδωσε ως τώρα ο κ. Βουτυράς, έτσι και στο τελευταίο του αυτό έργο ξεχύνεται μια συννεφώδικη, σκοτεινιασμένη θλίψη. Η ζωή, μέσα στις σελίδες του παραπάνω βιβλίου, είναι πιστά ζωγραφισμένη από την πραγματικότητα, δηλαδή αξιοθρήνητη! Η άθλια ύπαρξη του φτωχόκοσμου, που πάντα χωρίς γενναιότητα παλεύει για το καθημερινό ψωμί του, τις μικρές του ιδιοτροπίες και τα πάθη του. Νά τι ο συγγραφέας προσπάθησε να μās περιγράψει μ' ένα μελαγχολικό και λακωνικό ύφος.

Βρίσκει κανείς, σ' αυτό το βιβλίο, χίλιες δυό λαμπρές ψυχολογικές παρατήρησεις: Την πλήξη του νέοπλουτου, που του καταντά μόνη ασχολία, χωρίς να μπορεί να δημιουργήσει μίαν άλλη (**Έδουχισμένος**) την άμοιβαία άδιαφορία των χαρτοπαιχτών, που δέν τούς συνδέει τίποτ' άλλο έχτός από το πάθος τους (**οι άχώριστοι**), την έμπνευση μιάς κινούργιας άγάπης ένός ήλικιωμένου, που ενώ θέλει ν' αγαπήσει δέν μπορεί (**Και τα μπουμπούνια είχαν άνοιξει**). Όλ' αυτά είναι γραμμένα, με κοντολογία και ζωγραφισμένα μ' επιτήδειες πινελιές.

Η ψυχολογία του συγγραφέα συγγενεύει στενά με την κοινωνιολογία: Αν ο Μαλλιώτης (**Τα εμπόδια**) τά βλέπει όλα γύρω του κακά και ψυχρά είναι γιατί ή κοινωνία δέν φρόντισε να τον περιποιηθεί, να τότε προστατέψει σε ώρες ανάγκης.

Διαβλέπουμε πίσω από πρόσωπα, σκιαγραφημένα με περίσσια τέχνη, μίαν κατατρεγμένην οικογένεια (**Μια μέρα άνοιξιάνικη**) που συλλογείται όχι τόσο το παραστράτημα της κόρης της, μα την περιφρόνηση της κοινωνίας, που σφαλερά νομίζει παράπτωμα την άπόφαση της κόρης και που απαιτεί την άτίμωση όλόκληρης της οικογένειας.

Το πρώτο δηγήμα είναι επίσης κοινωνιολογικό, φιλειρηνικό κ' εξαιρετικά σ' αυτό το κομμάτι παρατηρούμε πώς ο κ. Βουτυράς κάνει χρήση του συμβολισμού και μάλιστα με μίαν πολύ καλή δημιουργική έπινοήση, που μās θυμίζει λίγο τον *Edgard Poe*.

Παίρνουμε ένα κομμάτι από το «Γκρέμισμα των Θεών» βέβαιοι πώς μ' αυτό δείχνουμε την αναμφισβήτητη συμβολική δύναμη του κ. Βουτυρά.

Ο άρχοντας του νησιού, που ξετυλίγεται το δηγήμα, έδωσε διαταγή να σφάξουν όλα τα σκυλιά κ' έτσι οι ευγενείς και άλλοι άρχοντες του τόπου γυρέψανε άνθρωπους, που θα μπορούσαν να παίξουν τον σκυλισιο ρόλο. Και να, χιλιάδες παρουσιαστήκανε, ντυθήκανε με προβιές σκύλων, γαυγίζανε, περπατού-

σανε χειροπόδαρα και πίνανε νερό καθώς οι σκύλοι.—'Η παράξενη αυτή ιδέα συναρπάζει τελειωτικά τον άναγνώστη εμπνέοντάς του κάποια άμφιβολία, μα ο συγγραφέας ξετυλίγει την ιστορία του με αξιοσημείωτον τρόπο και της δίνει τέλος αναγκάζοντάς μας να την παραδεχτούμε. Και τότε δε βλέπουμε παρά το συμβολισμό: την ταπείνωση του λαού μπροστά στους άρχοντας και στους πλούσιους.

Ο κ. Βουτυράς μέρα με την ημέρα δλο και καταχτά περισσότερο χώρο στην πρώτη γραμμή της Νεοελληνικής φιλολογίας.

(Από το «Libre» No 2).

ΒΕΛ. Φ.

Αντρέα Λοΐζου: «ΘΑΙΜΕΝΑ ΛΟΓΙΑ». Βιβλιοπωλείο Περ. Ίατριδης, Χίος.

Τόν περασμένο μήνα κυκλοφόρησεν ή πρώτη ποιητική συλλογή του ποιητή κ. Αντρέα Λοΐζου. Το καινούργιο αυτό βιβλίο έπιχειροδμε να το κρίνουμε όχι υπό την ιδιότητα ποιητή ή κριτικού, άλλ' άπλοσ άναγνώστη. Αυτό όμως καθόλου δε σημαίνει ότι ή κρίση μας πάνω σ' αυτό, θάνα κάπως έπιτόλαιη, ούτε ότι τα τραγούδια αυτά δεν τα προσέξαμε έπισταμένα και δεν τα σφιγγομετρήσαμε έξαιρετικά και αυστηρά, μάς και έπρόκειτο για το πρώτο βιβλίο του νέου ποιητή.

Προτού ακόμα διαβάσει κανείς αυτό το βιβλίο το συμπαθεί μόνο που το βλέπει. Λεπτό, κομψό, σε χαρτί πρώτης ποιότητας, φροντισμένο έξαιρετικά, βρίσκεται σε άπόλυτη αναλογία με τα κομψά, λεπτά, άριστοκρατικά τυπογραφικά στοιχεία, που λές κι έχουσε πάρει κάτι από τη λεπτότητα και την ευαισθησία των στίχων.

Μιά έπίσης μεγάλη έπιτυχία έχει ο τίτλος. Όπως τα τραγούδια είναι, να ποδμε, το αντίφγγισμα της ραγισμένης, της άρρωστημένης καρδιάς του ποιητή, έτσι και ο τίτλος είναι το πιστό είδωλο, το καθρέφτισμα των τραγουδιών, ή άντανάκλασή τους. Διαβάζοντας τον τίτλο προαισθάνεσαι το ύφος των τραγουδιών, διαβάζοντας τα τραγούδια αισθάνεσαι ποιός είναι ο ποιητής:

Μέσα στην άγρια χειμωνιά που ζει στα σωθικά μου, φτωχό λουλούδι κ' ή καρδιά που γέρνει μαρμαμένο και τα κρυφά της μαρτυρά, κρυμένα μυστικά μου σένα τραγουδι θλιβερό, λιτό και πονεμένο.

Ένα ρυάκι που καθάριο και γιαλιστερό γλυστρά πάνω στα μαλακά χορτάρια και διαγράφει έλιγμους με μια λυγερή κι ευκόλη κίνηση, μένα μικρό θόρυβο που το μονότονό του άφήνει την έντύπωση ένοσ μακριμένου λυπηρού μουρμουρίσματος, ένα ρυάκι χυτό, που δεν σκοντάφτει σε λιθάρια, που του δυσκολεύουν το δρόμο του, να ο στίχος του κ. Λοΐζου. Αναδρύζει φυσικός, άνεπιτήδευτος, από την ψυχή του ποιητή κι έχει το χάρισμα να έπιβάλλεται άμέσως, να λυώνη και

να γίνεται ένα με το αίσθημα του ευαίσθητου άναγνώστη. Δεν προσκρούει σε τεχνικές άταξίες, που θ' άποσπούσανε όπωσδήποτε την προσοχή του άναγνώστη και θα τον άνάγκαζαν να ξαναδιαβάση το τραγούδι δυο ή τρεις φορές για να νοιώση το ποιητικό του μεγαλείο.

Κ' είναι ακόμα ο στίχος του κ. Λοΐζου σαν την μελαγχολική κόρη με τα θαρειά μάτια, τα μεγάλα που ή λύπη τους, σου γεννά άμετρη συμπάθεια. Άκόμα έχει μια —πώς να το ποδμε— έτσι μια μυστικόπαθη και μια άρχοντική κι όμορφη ωχρότητα:

Κι αν ή άρρώστια το κορμί μου δέρνει
δροσιά παρηγοριάς και καλωσύνη
το χάδι σου, ή φροντίδα που ξεχύνει
το είναι σου, που σκλάβο του με σέρνει.

Το φως σου το χλωμό με φέρνει
στούς κόσμους των όνειρων σου, που κρήνη
λές μοιάζει λησμονιάς όπου μάφηνει
προσκυνητή σου ο πόνος και με πέρνει.

Κι άλλος:

Ρημάδι πιά του συντριμοῦ δῶ στη γωνιά μου γέρνω.

Στο σβύσιμό τους μοίρομαι και κλαίγω και σπαράζω.

Σ' άνιστορώ θλιμένη μου ψυχή μες στο τραγούδι

και μες στη νύχτα τη βαθιά, βουβός έγώ άκουρμένο

έκλαιγε κείνο και μεμιάς τα φύλλα μαζεμένα
σωριάζουσαν και στόλιζαν, θαρρείς νεκρό κρυμένο

λές μια ψυχή που τριγυρνά σαν βρυκολακισμένη
με το λευκό της σάβανο για χάδι, τα χτυπά...

Ω βράδι! έτσι το διάβα σου ξυπνά μες στην ψυχή μου
χιλιες θαμπές άνάμνησες, σαν το κερένιο φως
των άστριών σου που κυλά και φέγγει στο κελί μου
της μοναξιάς, του σπαραγμού να δείχνεται ο χορός.

Κι άλλους πολλούς τέτοιους στίχους που βρίσκει κανέννας σε κάθε σελίδα του βιβλίου.

Μέσα στα τραγούδια αυτά, γραμμένα σε μελετημένη δημοτική, μάς φανερώνεται ο ποιητής που θασανίζεται από την πολυσύνθετη έκείνη ψυχολογική κατάσταση, που γεννιέται από τη γελασμένη και χαμένη αγάπη, από το ζωνρό, το άσυστο φωτοβόλημα της θύμησης και από τη συναίστηση του άχαρου της ζωής.

Η κατάσταση αυτή τον σφίγγει, τον στενοχωρεί και ξεσπά στο τέλος σε τραγούδι, που δεν είναι άλλο από ένα κλάμμα.

Και μέσα στα τραγούδια αυτά διακρίνονται οι διάφορες φάσεις αυτής της κατάστασης.

Πότε περιμένει με αγωνία το γύρισμα της καλής του, ενώ στο μεταξύ αυτό, τρέχει στα μέρη που άλλοτε κρυφά απολάβαιναν την αγάπη τους:

Όνειρο μου έγινε ή σιωπή φριχτό να σε προσμένω
Σιμά μου πάλι να σε δω,—ω! της καρδιάς το θάμα!

Χτες βράδυ ξαναπέρασε
το έρημικό άκρογαίλι.

Πότε θυμάται τα παλιά χάρδια και τις γλυκάδες και ζητάει στα πράγματά της να την ξανανοιώση, και δε θυμόνει: που δεν τον αγαπάει πιά, μα παραπονιέται.

κι όνειρέβομαι τη γλύκα των χεριών και της καρδιάς της,
να την δω κοντά μου πάλι,

Και ζητώ στα πράγματά της όπου τόσο τάγαπούσε,
να μου δώσουν την αιθέρια, την άγνή τους την ψυχή.

Τι κι αν χάθηκε για μένα τι κι αν πιά δεν μάγαπα...

Πότε πάλι δεν ξαίρει τι έχει, τι είναι, τόσο είναι άπελπισμένος και γράφει έτσι τα τραγούδια 16, 17, 18, 19, 20, 21 κτλ. (σελ. 28 κτλ.). Άλλο πάλι λές και συμπονάει τις άλλες θλιμένες ψυχές:

Ω! τι χαρά νάμαι κ' έγώ στάστέρια αύγερινός
παρηγοριά στις άρρωστες ψυχές κι' όδηγητής τους

Και στο τέλος προαισθάνεται το θάνατο κοντά του, το θάνατο που θα βρή το κορμί του άρρωστημένο και την ψυχή του:

Άλλο δεν είναι μου ή ψυχή, παρ' ένα κοιμητήρι.

Βέβαια δε θα προστέση τίποτα το βιβλίο αυτό στη νεοελληνική ποίηση, ξαίρουμε όμως πώς έχει το ζηλευτό, το ξεχωριστό προτέρημα ότι: Και ο πιδ έπιπόλαιος και άπαθής άναγνώστης μόλις τελειώσει το διάβασμα θα κλείση το βιβλίο σκεπτικά, ενώ κάτι τι το πένθιμο θα φτερουγίζη μέσα του.

Και αυτό είναι κάτι σπουδαίο, κάτι μεγάλο. Γιατί πρέπει να έμολογήσωμε με λύπη μας, ότι σήμερα από τους πολλούς άναγνώστες, πολύ λίγοι είναι κείνοι που διαβάζουν συστηματικά και με φιλολογικόν ένδιαφέρο ένα βιβλίο και ειδικά μια ποιητική συλλογή. Γιαυτό το λόγο γράψαμε και πάρα πάνω ότι κρίνουμε σαν άναγνώστης, όχι γιατί φοδηθήκαμε —πρός Θεού—μήπως ή κριτική μας δε στέκει καλά στα ποδάρια της, αλλά γιατί νομίσαμε ότι έτσι ή κριτική μας είναι πιδ ξεχωριστή και άνεβάζει πιότερο τον ποιητή.

Έτσι με τα λίγα αυτά τραγούδια κατώρθωσεν ο κ. Λοΐζος να μάς άποδείξη, ότι έχει μέσα του την άληθινή ποιητική φλέβα, με το βαθύ αίσθημα, τον ώραίο λυρισμό και πολύ γλήγορα θα κατορθώση ακόμα να μάς παρουσιάση σάλλες σειρές τραγουδιών την ποιητική και την όμορφιά της έμπνευσής του.

Πιστεύουμε ότι θα όποδεχτή ευνοϊκά ή κριτική το έργο του κ. Λοΐζου που είναι πολύ γνωστός, τόσο από τη συνεργασία του στα σοβαρότερα Περιοδικά, όσο και γιατί είναι από τους ιδρυτές του έγκριτου περιοδικού «Έστιάδα».

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΡΟΥΝΑΣ

Δ. Τανάλια: «ΤΟ ΦΩΣ ΠΟΥ ΚΑΙΕΙ».—(Έκδοση «Γραμμάτων». Άλεξάνδρεια).

Με τον τίτλον αυτόν κυκλοφόρησε τελευταία ή έμμετρη δραματική προσπάθεια γνωστού ποιητή, έπηρεασμένη από τις Μαρξικές θεωρίες, με τις όποιες φαντα-

σιοκοπεί με το φαντασμό όψιμου προσηλύτου. Ο κ. Τανάλιας—τι άντιασθητικό ψευδώνυμο για ποιητή— που έχει να έπιδείξει στο παρελθόν του ποιητικά χαρίσματα αξιόλογα, κινούμενα μέσα στο πλαίσιο της όποβλητικής άπλότητας, τη φορά αυτή δίχως άμφιβολία άνάλαβε μίαν όποχρέωση που ήτανε παραπάνω από τις δυνάμεις του—αν κι έπιστράτευσε γι' αυτό και την κάποια έπιστημονική του μόρφωση. Όλόκληρο το βιβλίο του παραφορτωμένο με άθθαίρετα κοινωνιολογικά συμπεράσματα δίχως καμία πειθαρχημένη προσπάθεια, ένα μόνο κατάφερε ν' άποδείξει: τη σύγκρουση του ντιλετάντη και του άνέτοιμου κοινωνικού επαναστάτη, στην όποίαν ο κ. Τ. θα θεωρεί νικητή το δεύτερο, άφου ή λυρική όργή του τον παρασύρει σε μολοσεδικό κήρυγμα αισθηματολογικό κι' άόριστο.

Τα πρόσωπα του έργου εινε τρία: ο Προμηθέας, που συμβολίζει το άρχαίο Έλληνικό πνεύμα, ο Χριστός που συμβολίζει το χριστιανικό, το μυστικιστικό κι' ο Μώμος που συμβολίζει το σύγχρονο, το ρεαλιστικό—ο μολοσεδικών θα μπορούσαμε να ποδμε—. Η σχέση των προσώπων αυτών και ή δράση κανονίζεται με την προπαγανδιστική τάση του ποιητή, που τη σκεπάζει ή σύγχυση και ή άνησυχία, άποδείχοντας έτσι την άόριστη γνώση που έχει ο όποικνητής για την προέλευση κάποιων πραγμάτων.

Από το έντερμέντζο του β' μέρους θα μπορούσε να ξεχωρίσει κανείς τη Μαγδαληνή για τη διαυγή ποιητική πνοή που την χαρακτηρίζει καθώς και δυό-τρία άλλα τραγούδια, για την άνετη στιχουργική σύνθεσή τους. Έξω απ' αυτά το «Φως που καιεί» εινε μια άποτυχημένη προσπάθεια που για έποικοδομητικό της κοινωνικής της τάσης ο κ. Τ. με άσυγχώρητο άγροικισμό, διαλέγει ως στόχο την άριστοκρατική τέχνη όπονομεύοντας έτσι την ποιητική του φλέβα.

Ο Οδής εινε από τους πρώτους συγγραφείς της Άγγλίας με αξιοσημείωτη και σπάνια κοσμοθεωρία στο ρομάντζο του «Άγαπημένοι φίλοι» έξηγει μόν την παρακάτω άποκάλυψη πώς άπέρριψε τη Μαρξική θεωρία:

«Για πολύν καιρό ή ανθρώπινη ζωή μου παρουσιάστηκε σαν πρόβλημα έργασίας κι' έσκεπτόμουν ότι ή παραγωγή και ή όργάνωσή της άποτελοβνε την ουσία της ζωής... Άλλ' έφθασα να πιστεύω ότι τα έργατικά προβλήματα, εινε προβλήματα δευτερεύοντα. Έπαψα από καιρό ν' άσχολομαι με τις οικονομικές άποφες της ανθρώπινης Κοινωνίας. Οι δυσκολίες τις όποιες άντιμετωπίζουμε δεν εινε οικονομικές αλλά ψυχολογικές... Η σωτηρία βρίσκεται στα έξής: Όφείλομεν να έλευθερωθόμε από τους έαυτούς μας (από τα ένστικτά μας, τις όποφίες, τους φόβους), τις παραδόσεις για να προχωρήσουμε προς τα μεγαλύτερα, προς νέα μεγαλοψυχία, προς νέους όρίζοντες».

Για την άπολύτρωση αυτή θα μπορούσε να μιλήσει

ένα ποιητικό έργο τής μορφής του «Φωτός που καίει» ειλικρινέστερα από εκείνη που ο κ. Τανάλιας προοιωνίζεται για κατάκτηση του μέλλοντος.

A. Π.

Γερ. Σπαταλά : ΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΔΑΦΝΕΣ.—Έκδοση βιβλιοπωλείου «Αθηνα» Αθήνα. (Για τὸ έργο του κ. Γερ. Σπαταλά θα μιλήσει στο έπόμενο φύλλο ο κ. Αναστ. Μιλάνος Στρατηγόπουλος).

ΓΙΑ ΝΑ ΒΓΟΥΝ ΑΡΓΟΤΕΡΑ

Φώτου Γιοφύλλη : (ΣΥΡΑ ΚΑΙ ΣΥΡΙΑΝΟΙ).—Μ' αυτό τὸν τίτλο κυκλοφορεῖ σὲ λίγες βδομάδες τὸ νέο έργο τοῦ γνωστοῦ λογίου κ. Φώτου Γιοφύλλη. Τίπραματεύεται, τὸ νέο αὐτὸ έργο, ὁ τίτλος μᾶς τὸ λέει καθαρά καὶ ξάστερα : «Ὀλη ἡ Σύρα καὶ οἱ Συριανοὶ περιλαβαίνονται μέσα στὶς σελίδες του, ἀναλυτικώτατα καλογραμμένα, χιουμουριστικά. Τὸ βιβλίον διακρίνεται στ' ἀκόλουθα κεφάλαια : *Μιά γενικὴ εἰκόνα—Κοινωνία—Οἱ δύο ἐκκλησιᾶς—Ἡ πολιτικὴ—Τὰ ἐργατικὰ ζητήματα—Ἡ καλλιτεχνικὴ ζωὴ.*

Μολονότι, τὸ έργο αὐτὸ, εἶναι γραμμένο με *couleur local* ὁ συγγραφέας του κατάρθωσε νὰν τοῦ δώσει μιά τέτοια μορφὴ, ὥστε νὰ ἐνδιαφέρει ὄχι μοναχὰ τοὺς Συριανούς, μὰ καὶ ἕνα ἀναγνώστη καὶ γι' αὐτὸ εἴμαστε τῆς γνώμης πὼς καὶ τὸ καινούργιο αὐτὸ βιβλίον τοῦ κ. Γιοφύλλη θὰ διαβαστεῖ πλατιά, καθὼς ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ μᾶς ἔδωσε ὡς τώρα.

Ἴσως στ' ἄλλο φύλλο τοῦ «Ἐσπέρου» νὰ δώσουμε στοὺς ἀναγνώστες μας καμιά περικοπὴ τοῦ παραπάνω ἀναφερομένου έργου, ποὺ εἴχαμε τὸ εὐτύχημα νὰν τὸ διαβάσουμε πρῶτοι ἑμεῖς ἀπὸ τὰ χερσὶ τοῦ συγγραφέα.

Βελ. Φρέρη : «ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ» Σειρὰ ἀπὸ ἀνεκδοτα δηγήματα.

Κρίνονται νὰ ἀναγγέλλονται μοναχὰ τὰ βιβλία ποὺ μᾶς στέλνονται ἀπὸ τὸν ἐκδότη ἢ τὸ συγγραφέα τους.

ΔΗΛΩΣΗ

Δημοσιεύοντας τὸ κριτικὸ ἄρθρο τοῦ κ. Α. Π. βρίσκομε τὴν εὐκαιρία νὰ κάνουμε γνωστόν, ὅτι ὁ «Ἐσπερος» χωρὶς νὰ εἶναι τὸ τυφλὸν ὄργανο τῶν ἰδρυτῶν του δὲν εἶναι καὶ τὸ ὄργανο ἑνὸς ἄλλου οἰουδήποτε προσώπου, ἔστω καὶ ἀναγνωρισμένης ἀξίας.

Ὅταν οἱ ἰδρυτὲς του σκεφτήκανε νὰ βγάλουν τὸν «Ἐσπερο» σὲνα μόνον ἀποβλέπανε : πὼς στὶς στήλες του θὰ μπαίη καθε τι, ποὺ μπορεῖ νὰ σταθῇ στὰ πόδια του, καθε τι καλογραμμένο (πρωτότυπο ἢ μετα-

φρασμένο) καθε τι μεζωή, με δράση, μακριὰ ἀπὸ κάθε σάπια καὶ βλαβερὴ ἀρχή.

Ὁ «Ἐσπερος» περιοδικὸν ἰδέας, με ἀρχὲς ἐμπροσθοδρομικὲς δὲν κάνει πολεμικὴ με πρόσωπα, δὲν θέλει νὰ δημιουργῇ πάθη, δὲν ὑποστηρίζει *ἐγωϊσμούς.*

Κάθε κριτικὴ ἢ μελέτη τῆ δημοσιεύει τότε μόνον ὅταν δεδαιωθῇ ὅτι μέσα κεί δὲν ὑπάρχει καμιά προσωπικὴ διάθεση τοῦ συγγραφέα τῆς, ἀλλ' ὅτι εἶναι γραμμένη ἀπὸ μιά καθαρή καὶ ἀνυστερόβουλη ἰδεολογία.

Αὐτὸ ὅμως καθόλου δὲ σημαίνει ὅτι καθε τι ποὺ δημοσιεύει τὸ Περιοδικὸν εἶναι καὶ δική του γνώμη.

Μόνον ἐκεῖνο ποὺ υπογράφεται ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὲς τοῦ «Ἐσπέρου» μπορεῖ νὰ θεωρεῖται καὶ ὡς γνώμη του. Τὰ ἄλλα ὅλα ἀντιπροσωπεύουν τὴ γνώμη μόνον ἐκείνου ποὺ τὰ γράφει.

Κάνουμε ἐπίσης γνωστὸ ὅτι ἡ βλὴ ποὺ στέλνεται μόνον με ψευτόνομα (ἄγνωστο στὸ φιλολογικὸν κόσμον) χωρὶς νὰν εἶναι δίπλα γραμμένο καὶ τὸ ἀληθινὸν ὄνομα τοῦ συγγραφέα, δὲ λαβαίνεται ὑπ' ὄψη.

ΕΠΙ ΤΕΛΟΥΣ !..

Στὶς 29 τοῦ περασμένου μῆνα μίλησε στὴν αἴθουσα τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων ὁ κ. Σ. Ρουσιάνος με θέμα : «*Ἡ Δράση τῆς γυναίκας στὴν κοινωνία καὶ στὴν οἰκογένεια*» Με πολλὴ χαρὰ μας ἀκούσαμε τὸ γεγονός αὐτό, γιατί εἶναι πραγματικὰ γεγονός, μιάς κ' ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια ποὺ ἰδρύθηκε τὸ Λύκειο, τόσο λίγες φορὲς στέγασε ὀμιλητὴ καὶ ἀκροατὲς. Ἐλπίζουμε πὼς τὴ χειρονομίαν αὐτὴ τοῦ κ. Ρ. θὰ μιμηθῶν καὶ ἄλλοι, δίνοντας ἔτσι *χεῖρα βοηθείας* στὴν πρόεδρο τοῦ Λυκείου κ. Γιαννίκογλου νὰ ἐφαρμόξῃ κατὰ γράμμα τὸ σκοπὸ τοῦ ἰδρύματος ποῦχαι τὴν τιμὴ νὰ διευθύνει.

Δυστυχῶς γιὰ τὴ διάλεξη τοῦ κ. Ρ. δὲ μπορούμε νὰ φέρομε κρίση γιατί δὲν παρεβρεθήκαμε, ἐπειδὴ δὲν εἶχε ἀναγγελθεῖ.

Πάντως τοῦ σφίγγουμε θερμὰ τὸ χέρι, συχαίροντάς τον γιὰ τὴν προσπάθειά του.

ΒΕΛ. Φ.

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΟΦΥΛΛΟΝ ΤΟΥ «ΕΣΠΕΡΟΥ»

Διὰ μίαν φοράν ὀλόκληρος ἢ σελίς (2α 3η ἢ 4η)	Δραχ. 100
» δύο ἢ περισσοτέρας φορές, δι' ἐκάστην ἐκδοσιν	» 75
Διὰ μίαν φοράν δευτέραν σελίδος (2α 3η ἢ 4η) σελ.	» 50
» δύο ἢ περισσοτέρας φορές, δι' ἐκάστην ἐκδοσιν	» 35
Διὰ μίαν φοράν τέταρτον σελίδος (2α 3η ἢ 4η) σελ.	» 25
» δύο ἢ περισσοτέρας φορές, δι' ἐκάστην ἐκδοσιν	» 18
Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τοῦ «Ἐσπέρου», τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ ἐκδοτικὸς οἶκος, ἐκπτώσις 10 ο/ο διὰ τὴν πρώτην φοράν καὶ 5 ο/ο διὰ τὰς ὑπολοίπους.	

Ο «ΕΣΠΕΡΟΣ»

Κυκλοφορεῖ εὐρέως εἰς τὰς Ἀθήνας, Πειραιᾶ καὶ λοιπὰς μεγαλοπόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΤΟ "ΑΠΙΣΤΕΥΤΟΝ,"

ΙΔΡΥΤΑΙ :

I. ΜΑΡΑΓΚΟΣ & Φ. ΒΟΥΤΣΙΝΟΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΙΑΟΥΛΗ

ΣΥΡΟΣ

Διαρκής παρακαταθήκη ποικίλων έμπορευμάτων δια-
σήμων Γερμανικῶν, Γαλλικῶν καὶ Αὐστριακῶν έργοστα-
σίων ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω οἴκου ἀντιπροσωπευομένων.

Τὰ δῶρα σας, τὰ παιχνίδια σας, τὰ ἀρζαντά σας, τὰ μαγειρικά
σας σκεύη Ἄλουμίνιου καὶ Ἑμαγιέ καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ ψελικά σας

ΕΙΣ ΤΟ

"ΑΠΙΣΤΕΥΤΟΝ,"

Ἄπο τὸν Παραγωγὸν εἰς τὸν Καταναλωτὴν.

Τὸ μόνον Κατάστημα τῆς πόλεώς μας
εἰς τὸ ὁποῖον πωλοῦν λιανικῶς εἰς τιμὰς χονδρικῆς πωλήσεως.

Καθ' ὅλον τὸν Δεκέμβριον μῆνα διαρκῆς ἐκθεσις δῶρων πρωτοχρονιάς

Ἐξοδος Ἐλευθέρᾳ. — Τιμαὶ ὠρισμέναι.

Πώλησις χονδρική καὶ λιανική.

*****

Ἐλάβαμε τὰ Περιοδικά :

«ΜΟΥΣΑ». — Μηνιαία ἔκδοσις. Διευθύνται : Νάσος Χρη-
στίδης, Π. Γ. Καλλιγᾶς, Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος. Γραφεῖα
ὁδὸς Δραγατσάνιου 6β Ἀθήνας.

«ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ» Καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν ἐκδιδόμενον
κατὰ μῆνα ἐν Ἀθήναις Διευθυντής : Δ. Ι. Καλογερόπουλος
συνδρομὴ ἑτησία : Δρ. 20, τὸ τεῦχος Δρ. 2.

«Ο ΦΑΡΟΣ». — Δεκαήμερο Φιλολογικὸ Περιοδικὸ. Γρα-
φεῖα : Σίδε Μιτουάλη 30 Ἀλεξάνδρεια.

«ΒΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ». — Μηνιαῖον περιοδικόν.
Διευθύντρια : Ἐθγενία Ζωγράφου. Ὁδὸς Μαινάνδρου 83.
Ἀθήνα.

«ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» : Μηνιαῖο περιοδικὸ.
Γραφεῖα Ἑγγατίας 851. Θεσσαλονίκη.

«ΕΥΑ ΝΙΚΗΤΡΙΑ». Μηνιαῖο περιοδικὸ. Δ/τρια Μαριέττα
Γιαννοπούλου. Ζάκυνθος.

«ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ». Μηνιαῖο περιο-
δικό. Ὅργανο τοῦ Συλλόγου τῶν Ὑπαλλήλων τῆς Ἑταιρίας
Eastern, Ἀρχισυντάκτης Π. Χάμπας. Σύρα.

«ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ» Μηνιαῖο περιοδικό.
Διευθυντής Ἐκδότης : Π. Δ. Ἀβούσης. Ζάκυνθος.

«ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ» Φιλολογικὸ καὶ Ἱστορικὸ περιοδικό. Δι-
ευθυντής Δ. Χ. Ζώης Ζάκυνθος.

«ΟΙ ΦΙΛΙΠΠΟΙ» Φιλολογικὸ περιοδικό. Δράμα.

«ΚΟΙΝΟΤΗΣ» Ἑβδομαδιαία πολιτικὴ ἐπιθεώρησις. Διευ-
θυντής Δρ Ντίνος Μαλοῦχος. Μητροπόλεως 44. Ἀθήνα.

«ΦΥΛΗ» Μηνιαῖο Περιοδικό, ὄργανο «Φιλικῆς Ὁμο-
σπονδίας τῶν νέων» (Ἀρχῶν νεωτεριστικῶν). Δ/τῆς Ν. Σ.
Σκαρέντζος, ὁδὸς Κέας 6. Ἀθήνα.

«Ο ΦΑΡΟΣ» Φιλολογικὸ περιοδικὸ πού βγαίνει στὸ
Βόλο.